

MELKISEDEK

Melkisedek esiintyy Raamatussa Abrahamin suojelijana, Daavidin edeltäjänä ja Jeesuksen ennakkokuvana.

1. Melkisedek ja Abraham (1. Moos. 14). Melkisedek, kuningas ja siten Salemin pappi (jonka Ps. 76:3 samastaa ”Jerusalemiin”), tarjoaa Abrahamille aterian, johon kuuluu leipää ja viiniä; se on liiton riitti (1. Moos. 14:18–20; Joos. 9:12–15). Hän lausuu Abrahamille siunauksen ja saa Abrahamilta suojelustaan vastineeksi veron.

Nämä teot suoritetaan El Elyonin, Korkeimman Jumalan, seemiläisten heimojen muinaisjumalan edessä, jota Melkisedek pitää ainakin ylimpänä jumalana ja Abraham ainoana Jumalana. Pääosa kuuluu tässä Melkisedekille, ei-heprealaiselle papille; hänen edessään Abraham, heprealainen ja leeviläisten pappien kantaisä, jää alempaan asemaan. Rabbiininen eksegeesi pyrkii saattamaan hänet unohduksiin; kristillinen eksegeesi pitää hänet mielessään.

2. Melkisedek ja Daavid (Ps. 110). Kun Daavid asettuu Jerusalemiin, hän harjoittaa siellä sulauttamispolitiikkaa. Ps. 110 esittää Israelin kuninkaan maineikkaan Melkisedekin seuraajana. Jahve on vannonut voidellulle: Jerusalemin kuninkaana ”sinä olet pappi ikuisesti”, Melkisedekin tavoin. Ilmaus, joka ohimenevien messiaiden kohdalla on hyperbolinen, tulee todeksi viimeisen Messiaan kohdalla; häntä kohti Ps. 110 suuntaa Israelin odotuksen pakko-siirtolaisuuden jälkeen. Sitä lukevat unelmoivat näkevänsä esiin astuvan pelastajan, joka yhdistäisi persoonassaan pappeuden ja kuninkuuden.

Profeetat olivat ilmoittaneet, että tulevina aikoina kuninkaan valta ja pappeuden valta yhdistyisivät (Jer. 33:14–22; Sak. 3–6). Jotkut vaativat kuninkuutta ylipapille: makkabealaisten aikana tämä toteutui (1. Makk. 10:26–35; 1. Makk. 14:4–17); juutalaisten ”Kahdentoista patriarkan testamenttien” kirjoittajille se oli toivo (erityisesti Leevin testamentissa). Toiset taas, uskollisina Melkisedekin ja Daavidin hahmottelemalle suunnalle, katsoivat mieluummin, että tulevalle Kuninkaalle kuuluisi ylin pappeus. Todellisuudessa puhdistuneen kuninkuuden ja aidon pappeuden läheinen yhteys toteutuu vasta Jeesuksessa Kristuksessa.

3. Melkisedek ja Jeesus (Hepr. 7; vrt. 5:6–10; 6:20). Jeesus, ihminen, polveutuu Melkisedekin ja Abrahamin sijasta ennen kaikkea Aadamista (Luuk. 3:23–38). Heprealaiskirjeen mukaan Jeesus pappina toteuttaa täydellistä pappeutta, joka ei liity Leevin pappeuteen (Jeesushan kuuluu Juudan heimoon), vaan toteuttaa Daavidin sukuisen Messiaan, Melkisedekin seuraajan, kuninkaallisen pappeuden (Ps. 110). Jo Ensimmäisessä Mooseksen kirjassa tämä pappi-kuningas näyttäytyy leeviläisiä pappeja ylempänä, sillä heidän esi-isänsä Abrahamin hahmossa hän näki Leevin poikien kumartuvan kunnioittavasti edessään, ottavan vastaan siunauksensa ja maksavan hänelle kymmenykset.

Melkisedekin hahmo, nimi ja arvonimet hahmottelevat tavallaan Jeesuksen piirteitä. Hän ilmestyi ”ilman alkua ja loppua” ja ennakoi Kristusta, ikuista pappia. Hänen nimensä Melkisedek merkitsee: ”Kuninkaani on vanhurskaus”; Salemin kuningas vastaa lähes *shalomin* kuningasta eli rauhan kuningasta. Eikö Jeesus tuokin maailmaan vanhurskauden ja rauhan? Psalmin (Ps. 110) juhlallinen julistus ei koske leeviläisiä pappeja, jotka ovat kuolevaisia syntisiä ja siksi lukuisia ja sukupolvesta toiseen toisiaan seuraavia, vaan se on osoitettu Kuninkas-Papille, Daavidin todelliselle Pojalle, Jeesukselle, viattomalle ja kuolemattomalle, joka on näin uuden, lopullisen liiton ainoa palvelija. Tämä liitto on merkitty leivällä ja viinillä, kuten Melkisedekin liitto aikanaan.

Näin Melkisedek, Israelille vieras ja kansoihin kuuluva mutta uskonnollinen hahmo, ”Jumalan tuntemisen itseoppi-nut” (Filon), Abrahamin mahtava ystävä, Daavidin omakseen liittämä ja Jeesusta ennakoiva, nousi poikkeukselliseen asemaan. Hänen nimensä esiintyy Rituaalissa (muistomerkkien vihkimisessä) ja Roomalaisessa messukirjassa (Eukaristisessa rukouksessa). Hän on yhä todistajana Jumalan suunnitelmien universaalisuudesta: johdattaakseen meidät Kristuksen luo Jumala on käyttänyt Israelin lisäksi myös kansoja.

PEB

Katso myös: → Aaron 2 — benediction II 3 — creation AT I — dieu AT II 1 — Jerusalem AT I — messie NT II 2 — nations AT II 2 b — Leipä II 2 — sacerdoce AT I 1,3 ; NT I 3